

KOLEKTIVINIS DARBAS

LIETUVOS KP ANYKŠČIŲ RAJONO KOMITETO
IR RAJONO DZD TARYBOS ORGANAS

1960 m.

gegužės

29 d.

Sekmadienis

Nr. 44 (1131)

KAINA 15 KAP.

Eina nuo 1948 m.

Birželio 1-ji — Tarptautinė vaikų gynimo diena

VAIKAI — MŪSŲ ATEITIS

Birželio 1-oji kasmet pažymima kaip Tarptautinė vaikų gynimo diena.

Nėra pasaulyje motinai brangesnio turto, kaip vaikai. O ko nedžiugina linksmai krykštauja vaikai, kada žinai, kad jų vaikiškos dienos nerūpestingos, viskuo aprūpintos. Jiems ryt diena bus sotį, užtikrinta.

Vaikai — mūsų ateitis, mūsų gyvenimas, mūsų gražiausias komunalizmo žiedas. Dėl mūsų vaikų laimės mes gyvename, dirbame, kuriame ir kuo mes turtingi — viską atiduodame jiems. Jiems priklauso grožis, didelė ateitis, nes jais rūpinasi mūsų didžioji Tėvynė.

Tik atkūrus Tarybų valdžią Lietuvoje, buvo pradėta rūpintis Lietuvos vaikais. Iš darbininko lūšnų ir valstiečio gryčlų išvedė juos į šviesą. Šimtai jų vyko į pionierių stovyklas prie

Nemuno, prie Baltijos. Tačiau fašistų gauja, besiverždama į rytus, pirmąsias bombas Lietuvoje numetė į atostogaujančius mūsų mažuosius Palangoje, Druskininkuose. Klek nuoširdžių padėkos žodžių taria lietuvių motinos mylimai Komunistų partijai, visoms broliškoms tautoms, Debių ir kitų vaikų namams, kurie išaugino karo nublokštus jų dukras ir sūnus. Už tai šiandien motina, spausdama savo kūdikį prie krūtinės, nori, kad jis išaugtų didžiu žmogumi, vertu mūsų epochos.

Visa, kas geriausia, suteikiama vaikams. Jiems gražūs darželiai ir lopšeliai, erdvios klasės, pionierių namų pastatai, pionierių stovyklos, turistinės bazės, sanatorijos. Šiandien mūsų motinų nebaugina, kad jų šeima didelė, kad šeimoje yra maži vaikai. Šiandien nebaugina vaikų ateitis buvusios samdinės, dabar Mičiu-

rino vardo kolūkio kolūketės Baronienės Janės. Nors ji augina 11 vaikų, tačiau žino, kad jų ateitis užtikrinta, nereiks jos vaikams eiti pas buožes tarnauti, kaip jai. Jos sūnūs Jonas, Gedvidas jau visai savarankiški vyrai. Algis, Benatas myli plačius kolūkio laukus, kuriuose jie darbščiai tebedirba. Alvyda ir Aldona dar lanko Žaliosios septynmetę mokyklą, o mažieji — Dalė, Rita ir Violeta bėgioja nerūpestingai po laukus.

Šiandien ateitis užtikrinta Vidos, Algimanto ir Nijolės Sadeikų ir kitų mūsų vaikų, kurie už rūpinimąsi jais atsilygina geru mokymusi.

Milijonai pasaulio motinų augina savo vaikus ir jos žūt būt pasirūšios auginti tam, kad pasaulyje viešpatuotų tyla, gėris, grožis. Ir dėl to visos doros pasaulio motinos sako: „Ne karui auginame vaikus, o taikai. Neduosime jų, kad vėl kartotųsi baisios žudynės!“

Mes, motinos, neįsisi- me grobuonims sukurstyti karo. Tegul mūsų vaikų gyvenimas būna gražus, kūrybinis, taikos gyvenimas.

E. VINGRIENĖ

Rajono moterų Tarybos pirmininkė

Skaiciai ir faktai

- 1959 metais Tarybų Sąjungos vaikų darželiuose ir lopšeliuose buvo 3,5 milijono vietų. Vaiko išlaikymas darželyje ar lopšelyje per mėnesį atsieina 500—600 rublių, bet tėvai moka tik nuo 40 iki 200 rublių. 1965 metais vietų skaičius vaikų darželiuose ir lopšeliuose bus beveik dvigubai didesnis.
- Ši septynmetį vaikų auklėjimui vien tik ikimokyklinėse įstaigose Tarybų valstybė skiria daugiau kaip 103 milijardus rublių.
- Tarybų Sąjungoje visi mokyklinio amžiaus vaikai mokosi. Dabar mūsų šalyje veikia daugiau kaip 215 tūkstančių pradinį ir vidurinių mokyklų, kuriose mokosi daugiau kaip 31 milijonas vaikų.
- Mūsų šalyje jaunimą auklėja ir moko beveik 2 milijonai mokytojų, tai yra 17 moksleivių
- Mūsų šalyje vaikams leidžiami 24 laikraščiai ir 34 žurnalai, veikia daugiau kaip 5 tūkstančiai vaikų bibliotekų.
- Kapitalistinėse šalyse skurdo sąlygomis gyvena 600 milijonų vaikų.
- Pusė mokyklinio amžiaus vaikų kapitalistinėse pasaulyje nemoka nei skaityti, nei rašyti.
- Įgyvendinus Tarybų Sąjungos pasiūlymą visuotinei ir visiškai nusi- ginkluoti, atliktų labai daug lėšų. 100 milijardų dolerių kasmet išleidžiama pasiruošimui karui. Šių lėšų užtenka pastatyti 10 milijonų namų, 50 tūkstančių mokyklų, 10 tūkstančių ligoninių.

tenka vienas dėstytojas, kai tuo tarpu Jungtinėse Amerikos Valstijose 82 mokiniams tenka vienas mokytojas.

Neuždelskime bulvių pasėlių priežiūros

Bulvių pasėlių priežiūrą reikia pradėti tuojau pat po jų sodinimo. Lengviausiai piktžolės sunaikinamos vos joms pradėjus dygti, ir akėjant išsiverčia iš dirvos baltų siūlų pavidalu. Nu- statyta, kad akėjant pra-ėjus 5—6 dienoms po sodinimo, vienkartinį pravažiavimu galima sunaikinti apie 80 procen-

tų sudygusių piktžolių, o akėjant praėjus 12 dienų, sunaikinama tik 20—30 procentų. Piktžolėms sužalavus ir pasiekus 3—4 lapelių fazę, akėjimu jų sunaikinti nebegalima.

Bulvių daugkartinio akėjimo efektyvumą rodo Elmininkų bandymų stotyje 1959 m. atlikti bandymai (žiūr. lentelę).

Eil. Nr.	Bandymo variantas	Gumbų derlius cnt iš ha	Piktžolėtumas 1 kv m.	
			skaičius	svoris gr.
1.	Neakėta	66,7	357,5	328,6
2.	Akėta 1 kartą tuojau po sodinimo	93,6	568,0	420,5
3.	Akėta 2 kartus tuojau po sodinimo ir sudygus	154,3	140,7	127,5
4.	Akėta 3 kartus: po 10 d., 17 d. ir sudygus	168,4	152,0	100,7
5.	Akėta 4 kartus: po 5 d., 10 d., 17 d. ir sudygus	172,8	194,0	155,0
6.	Akėta po 10 dienų, sudygus kaupia ir akėta	192,6	60,0	97,0

1959 metų visų bandymo variantų bulvės buvo pasodintos į gerai paruoštą ir patręštą dirvą, duodant 1 hektarą 25 t mėšlo, 250 kg superfosfato, 150 kg kalcio druskos ir 200 kg amonio sulfato. Vegetacijos metu bulvės buvo du kartus kaupos. Minėtų metų bandymų duomenys parodė, kad ir gausus patręšimas nieko nepadedą, jeigu bulvės neakėjamos, t. y. jeigu jos neprižiūrimos iki sudygimo.

Nė karto neakėtos bulvės davė tik 66,7 cnt iš ha gumbų derlių. Duomenys rodo, kad kiekvienas sekantis akėjimas didina derlių. Nuakėjus bulves 4 kartus, derlius padidėjo 106,1 cnt iš ha arba 259,1 procento. Tačiau didžiausias bulvių derlius gautas tada, kai jos buvo nuakėtos praėjus 10 dienų po sodinimo, sudygus kaup-

tos, užpilant daigus žemėmis ir tuojau nuakėtos skersai eilių lengvomis akėčiomis. Šiuo atveju gumbų derlius padidėjo 125,9 cnt iš ha arba 288,7 proc., lyginant su visiškai neakėtomis.

Akėjimų skaičių didinant, labai sumažėjo piktžolėtumas.

Laukininkystės brigadininke, organizuok bulvių akėjimą. Pradedant nuo sodinimo dienos, akėk bulves 3—4 kartus su penkių dienų protarpiais. Jeigu pasirodys, kad bulvėms sudygus dar daug piktžolių, kaupk jas ir tuojau pat akėk skersai eilių.

Akėjimas yra pigiausias pasėlių priežiūros būdas. Jį laiku atlikus, bulvių derlių galima padvigubinti.

J. MIKALAJŪNAS
Elmininkų bandymų stoties mokslinis bendradarbis

Apie derlių negalvojant

Palei dirvų užuoganas margoja skarelės. Klek atokliau širmiai ir bėrliai kramsnėja jauną žolę. Atrodo, kad da susirinko kolūketės palėtė.

Bet ne. Jos bulvių sodinti atėjo.

— Tai kodėl nesodinai? — klausiam.

— O ką gi? Gal akmenis? — atsiliepia guvi moterėlė. — Štai pritrūkom bulvių ir snaudžiam prieš saulutę.

Tai štai kaip organizuotas bulvių sodinimas J. Bi- Mūno vardo kolūkyje: jei lauke užtenka sodintojų, tai bulvių niekas laiku nepristato. Gi kai pavakariu- kais atgirgžda vežimai, moterys būna jau išsiskirs- čiusios.

Ne geriau ir kukurūzams skirtuose plotuose. Kvadratai seniai sužymėti, tik sėja nepradedama. Mat, žmonių „trūksta“. Jie palei bulvių laukus sėdiniuoja ir piktinasi betvarke.

Linellai taip pat dar aruoduose išsisi. Pasak kolūkio pirmininko Iličiuko — šlapia. O iš tikrųjų li- nams skirtose žemėse nors voliokis, Jokios čia drėg- mės nerasi, greitai dul- klys.

Norisi paklausti kolūkio vadovų: ką veiksit rudenį, draugai? Jei lik- sario sėsit, der- ko tikėtis.

P. K.

12 ha dal

Striuka su pa- vo žiemą ždanoviečiams. Ne kokį palikimą rado naujasis kolūkio pirminin- kas Vyta. Blažys, Gagano- vos pavyzdžiu atėjęs čia iš „Pergalės“ kolūkio.

— Reikia daugiau ku- kurūzų sėti, — pasakė jis valdybos nariams.

Visi štai minčiai pritarė. Siemet čia bus pasėta 27 ha kukurūzų — 12 ha dau- gliau, negu pernai. Visuose plotuose sėjama kvadrati- riū-lizdinio būdu, į gerai paruoštą žemę.

V. Zelmys

Nuotraukoje: Anykščių miesto vaikų bibliotekos vedėja E. Zulonienė kalbasi su jaunuolėmis skytytojomis M. Žarskute, A. Tubyte ir I. Rinkevičiute.

A. Puodžiūno nuotr.

Jų akys giedrios, širdys ramios

Dar prieš devynias atgyja Anykščių vaikų darželis. Čiauskėdami ir juokdamiesi, 46 miesto darbininkų ir tarnautojų vaikų susirenka į erdvius ir šviesius kambarius. Po mankštos ir pusryčių trimečiai-penklamečiai čilumpa žalsius, vyresnieji skaido paveiksluotas knyguotes, žaidžia įvairius žaidimus.

Du kartus per savaitę į darželį ateina muzikos vadovė M. Paulukonytė. Ji moko vaikus dainuoti, šokti. Nuotalkingai skamba iš jaunųjų krūtinų „Gegutė“, „Pavasaris“, „Inklėliai“ ir kitos dainos. Net išsilioję mažesnieji stebi, kaip jų draugai atlieka lietuvių liaudies žaidimą „Augo sode serbenta“, ir patys įsijungia į jų ratelį.

NOVOSIBIRSKO SRITIS. Novosibirsko rajono Lenino vardo kolūkio naujuose kultūros namuose atidaryta vaikų septynmetė muzikos mokykla. Mokykla įsteigta Novosibirsko M. I. Glinkos vardo konservatorijos studentų iniciatyva.

Nuotraukoje: konservatorijos III kurso studentė Ida Griščenko praveda užsiėmimus.

E. Kasino (TASS) nuotr.

Ne vienas iš vyresniųjų darželio lankytojų didžiulias dalyvavęs vidurinėje mokykloje darželio pasirodyme, kalbėjęs ir dainavęs Vilniaus radijo surostoje laidoje.

Kiek čia juoko paberliama, kiek įvairiausių gincų ir sumanymų gimsta!

Zlūrėk, Stasė Kuznecovaitė, šešiametė mergytė, giriasi savo geriausiomis draugėmis Violeta Milaševičiūte ir Larisa Ivanova:

— Mano tėtis kare buvo. Fašistų mušė. Jis invalidas. Pensininkas.

— Būta ko, — mėgina atsikirsti Sigutė Monkūnaitė. — Kai užaugsiu, ir aš eisiu į karą.

Net juokas palma, klausantis tokių jų kalbų. Nesupranta dar mažieji „karo“ ir „fašisto“ sąvokų. Lyg gėlės auga vaikai po giedria tėviškės padange. Ir niekas neleis karo dūmais užtemdyti jų akių!

B. SILGALIS

Konkursui

Dvidešimto pavasario žiedai

(Reportažas)

— Eimu užsisvajojęs ir... Kažkas lyg replėmis stvėrė už kojos. Žvilgti! Ogi didžiulis šuo antrą kartą pasirodęs suleisti dantis. Stvėriau akmenį šiam nelabajam pamokyti ir statga atsiminiau: aš gi einu per dvaro kiemą. Atatupstas artimiausiu keliu pasišalinau už akcijų ir, kiek kojos neša, dūmiau į kalvę.

Dominykas Kumštys prisikimšo pypkę ir, šitikinęs, kad mes atidžiai klausomės, tęsė toliau.

— Kartą kūlėm rūgius. Ant kuliarnosios staliuko dirbusi Ona Rutkauskaitė sukliko nesavų balsu ir atsilosė... Kažkuris darbininkas sugriebė už pečių. Subėgę pamatėme šiurpų reginį. Ona gulėjo be rankos, ją sutraškė kuliarnosios nasrai. Staiga, lyg iš po žemių, atsirado dvarininkas Kostantas Komaras. „Dirbti! — sukomanda-

vo jis. — Nieko jūs čia nepadėsit“, ir mostelėjo ranka: „Pasveikt pasveiks, bet protelio nebeturės“. Pono žodžiai išsipildė. Likusi be paramos, negalėdama dirbti, Rutkauskaitė puolė į neviltį ir išprotėjo.

— Kiek metų jūs išdirbote Komaro dvare? — pertraukė Kumščio pasakojimą.

— Trisdešimt tris. Nuo 1907-ųjų iki Tarybų valdžios atkūrimo 1940 metais. Tai juodžiausi metai mano gyvenime. Nuo aušros iki sutemos plūkdavau kalvėje. Per mėnesį vos 20 litų išmesdavo. Ašaros, ne pinigai. Laukuose dar mažiau uždirbdavo. Jei pereidavo darbininkas per pono kiemą, kaip sakiau, šunimis piūdydavo, žodžiu, tyčiodavosi, kaip norėdavo. Valdžia jų pusėje. Bet praėjo komarų laikai.

Devintą dešimtį metų

paigiančio buvusio kumečio, dabar Troškūnų tarybinio ūkio darbininko - pensininko balse skamba džiaugsmas.

— Tarybų valdžia mus išvadavo iš vergijos. Ramiai galim ilsėtis senatvėje: kas mėnesį gaunu 340 rublių pensijos. Užsukite į buvusius dvaro rūmus. Kur anksčiau per naktis lėbavau dvarininkai Komarai ir jų sėbrai, kur darbininkas niekad kojos neįkeldavo, dabar mokosi darbininkų ir valstiečių vaikai.

Zingsniuojame liepų alėja. Kairėje — didelis tarybinio ūkio Raguvėlės skyriaus bitynas, dešinėje, už liepų, į vakarus ramiai plaukia Juostos vanduo, o priekyje, prieš mūsų akis — baltutėlis Raguvėlės žemės ūkio technikumų pastatas. Lauke nieko nematyti. „Auditorijose vyksta užsiėmimai“, pagalvojome ir užsukome į vidų.

Koridoriuje sutikome mokyklos direktorių Zilevičių. Susipažistame.

— Eikime kartu, — pakviečia mus. — Ne trukdysite.

Būsimuosius agronomus jau radome paruošusius mikroskopus praktikos darbams. Stal nuotraukoje (viršuje) mato me mokslo pirmūnus Ireną Keraitytę, Stasę Lupkevičiūtę ir Joną Merinavičių atliekant praktikos darbus. Jie tyrinėja augalo kvėpavimo organus.

Pertraukos metu kalbamės su technikum moksleivių komjaunimo

organizacijos sekretoriaus pavaduotoju Merinavičiumi.

— Ir aš, ir komjaunimo organizacijos sekretorius Bernadišius, ir daugelis kitų atėjome į technikumą tiesiog iš gamybos: po 2—3 metus dirbome traktorininkais ir kitą darbą žemės ūkyje. Mus čia atvedė noras mokytis, tapti agronomais, zootechnikais.

Merinavičius trumpai papasakojo ir apie moksleivių komjaunimo organizaciją.

Iš technikum 59 moksleivių — būsimųjų agronomų ir zootechnikų — 32 komjaunuoliai. Jie svarsto pažangumo, drausmingumo, saviveiklos išvystymo ir kitus aktualius klausimus. Komjaunuoliai — geriausi moksleiviai ir saviveiklininkai.

Užsiėmimams pasibalgus, kartu su mokyklos direktoriumi vaikštome po technikum patalpas. Mūsų ausis pasiekė iš vieno kambario sklindantieji muzikos ir dainos garsai. Praveriamie duris. Tai moksleivės Emilija Raukštaitė ir Danutė Barkauskaitė atlieka albanų liaudies dainą „Gėlytė“. Akompanuoja dėstytojas Marijonas Budrevičius. Nutilus pasakiniams akordams, kalbamės su juo.

(Nukelta į 3 psl.)

Ačiū Partijai ir Tarybinei vyriausybei

Aš nuoširdžiai dėkoju Partijai ir Tarybinei vyriausybei už suteiktas geras gyvenimo sąlygas. Paskyrė man pensiją, visur jaučiu darbo žmonių valdžios rūpinimąsi manim. Argi aš galėjau tikėtis kada nors, kad būsiu aprūpinta ir galėsiu taip gerai gyventi, kaip dabar?

Buržuaziniai metai labai daug vargo teko pakelti. Augau neturtingoje darbininkų šeimoje. Pradėjau buožėms tarnauti būdama 7 metų amžiaus. Ir taip skurdau, vargau, be-tarnaudama buožėms, apie 20 metų. Mūsų šeima neturėjo net savos pastogės. Labai norėjau mokytis, bet, deja, apie mokslą nebuvo ko ir galvoti. Beganyma buožių galvijus savarankiškai pramokau skaityti.

Dabar aš esu aprūpinta. Užtikrinta mano senatvė r mano vaikų ateitis. Jie galės laimingai mokytis, dirbti ir džiaugtis. Mane apima toks dėkingumo jausmas, kad šito negalima išreikšti jokiais padėkos žodžiais. Tik dėkoju ir dėkoju Tarybų valdžiai už tai, kad išvadavo mus, vargšus žmones, iš skurdo ir pažeminimo.

Aš žinau, kas tai yra karas. Mums teko pergyventi karo balsumus, žudynes, badą, ligas. Mano didžiausias troškimas, kad visas pasaulis gyventų taikoje ir kad niekas neišdrįstų ardyti mūsų talkaus gyvenimo.

E. IMBRASIENĖ,
pensininkė

JUBILIEJINĘ DAINŲ ŠVENTĘ SUTINKANT

Tarybų Lietuvos dvidešimtmečio garbei organizuojama Anykščių rajono Dainų šventė įvyks 1960 m. birželio 4—5 d. d. Anykščių šilėlyje. Šimtal saviveiklininkų atstovaus išaugusių kolūkių, imonių, įstaigų, organizacijų, mokyklų, miestų ir apylinkių kultūrinį gyvenimą. Jaunimas pasilinksminas kartu vykstančiame festivalyje. Didelė laimė būti dainininku, šokėju ir dalyvauti jubiliejinėje Dainų šventėje, o dar didesnę garbę tam kolektyvui, kuris siunčia savo atstovus į šią rajono kultūrinio gyvenimo demonstraciją.

Geriausi mūsų rajono meninės saviveiklos ko-

lektyvai — Anykščių kultūros namų, Anykščių Jono Biliūno vardo vidurinės mokyklos, „Svėdasų“ kolūkio, Svėdasų vidurinės mokyklos, „Vie-nybės“ ir „Lenino keliu“ kolūkių choral, Troškūnų vidurinės mokyklos ir Anykščių miesto mokyklų vaikų choral, „Spartako“ fabriko pučiamųjų instrumentų orkestras, Anykščių Jono Biliūno vardo vidurinės mokyklos, Anykščių kultūros namų ir „Zalgirio“ kolūkio liaudies šokių kolektyvai — numatyti kandidatai į respublikinę Dainų šventę, tačiau galutini kandidatai palaikės rajoninės Dainų šventės metu. Todėl visi kolektyvai turi būti

sutelkti ir geras išmokę repertuarą. Ateinančią savaitę yra numatyta organizuoti jungtines dainininkų ir šokėjų repetitijas Anykščiuose, Troškūnuose, Debelkiuose, Svėdasuose, Surdegėje ir Sklemonyse. Kolūkių pirmininkai, mokyklų vadovai, apylinkių ir miestų vykdomieji komitetai turi užtikrinti, kad minėtos repetitijos praeitų organizuotai, kad jos duotų naudą saviveiklos kolektyvams.

Daugelis meno saviveiklos kolektyvų neturi tautinių drabužių, arba jei turi, tai netinkamus. Kolūkiai, imonės ir įstaigos turi nupirkti saviveiklininkams tautinius drabužius, kurių šiuo

metu gavo raikopsąjunga. Perkant tautinius drabužius, reikia juos pasirinkti keturių spalvų, nes taip yra nustatyta derinti liaudies šokių šokėjus.

Kiekvienas kolektyvas, vykstantis į Dainų šventę — festivalį, privalo turėti po 2 sąjungines ir respublikines valstybines vėliavas ir 1 festivalinę vėliavą (iš viso 5 vėliavas), nes elsenos-karnavalu pradžioje bus organizuojama vėliavų kolona. Vėliavos dydis nustatomas 1:2 metrais.

Pirmoji Dainų šventės-festivalio diena bus skiriama organizaciniams klausimams, repetitijoms. Dalyviai turės atvykti į Anykščius jau 10 val. ryto ir visą dieną repetuos Anykščiuose.

Šilėlyje. Sekmadienį, antrąją Dainų šventės dieną, įvyks elsenos-karnavalas ir pati Dainų šventė.

Visi kolektyvai turi gerai pasiruošti Dainų šventės-festivalio elsenai-karnavalui, kuris turėtų atspindėti istorinę-revoliucinę tematiką, aktualius mūsų tarybinio gyvenimo reiškinius, o taip pat demaskuoti tamsią buržuazinę praeitį. Siūžetus karnavalui rekomenduojama imti iš tautosakos, grožinės literatūros, istorijos, darbo žmonių revoliucinės kovos epizodų. Ypatinę dėmesį reikėtų skirti tarybinų tautų draugystės tematikai, proletarinio internacionalizmo klausimams ir t. t. Kolektyvams iš anksto reikia apsirūpinti gėlėmis,

priemonėmis komiškiems ir liaudies žaidimams, o taip pat nakvynės reikmenimis.

Ant visų karnavalinių ir elsenos grupių būtinas meniškasis ir išskaitomas kolektyvo pavadinimas.

Dainų šventės organizavimas yra labai svarbus partinių ir tarybinių organizacijų, kolūkių, tarybinio ir kitų ūkių, įstaigų, imonių ir organizacijų vadovų uždavinys, didelės politinės reikšmės darbas, todėl visi privalo organizuoti dalyvauti Dainų šventėje, kad ji taptų tikra kultūrinio gyvenimo demonstracija.

K. ZULONAS
Anykščių rajono DZDT vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas

Dvidešimto pavasario žiedai

(Atkelta iš 2 psl.)

— Nors choras, kaip ir visas technikumai, gyvuoja pirmus metus, — pasakoja dėstytojas, — jau mokame dainuoti Kavecko „Zvejo dainą“, Italų darbininkų dainą „Raudonoji vėliava“, Kavecko „Vilnių žydi liepos“ ir daugelį kitų dainų. O štai mato geriausias choro dainininkes-solistes.

Išeiname į klemą. Dešinėje, pro liepų šakas, matyti įpusėtos statyti baltų plytų sienos, girdėti savivarčių sunkvežimių bildesys. Drg. Zilvičius skuba paaiškinti:

— Šiomet dalį technikumo pastato panaudojome bendrabučiui. Tačiau kitais metais veiks du kursai ir, savaimė aišku, mokysis dvigubai daugiau moksleivių. Turime bendrabučius teks paversti auditorijomis. Tad statome naują bendrabutį.

Tarp statybininkų, jau pagyvenusių žmonių, tai

vienur, tai kitur matyti žalios moksleivių kepuraitės.

— Kaip sekasi? — užkalbiname būrelį moksleivių.

— Ačiū, gerai, — atsako Jadvyga Budrevičiūtė ir Vlada Andrikonytė. — Smagu padirbėti.

Šiandien statybininkams padeda būsimieji zootechnikai, ryt — agronomų eilė.

Stebint būsimųjų žemės ūkio specialistų gyvenimą, nejučiomis prisimena agronomijos specialybės pirmo kurso studentės E. Budvytės pasakojimas.

Prieš dvidešimt metų, Lietuvai įsijungus į TSRS tautų šeimą, tarybinė valdžia atrėžė Budvyčiams 3 ha dvaro žemės. Keršydami už tai, 1945 metais buržuaziniai nacionalistai nužudė motiną, peršovė tėvą. Tačiau, kokios bebuvotamsos šešėlių pastangos, nepavyko sustabdyti veržlaus tarybinio gyve-

nimo. Šiandien Budvytė — technikumo moksleivė.

— Neišpasakytai man džiugus ir prasmingas šis, dvidešimtaas Tarybų Lietuvos pavasaris. Juk tik Tarybų valdžios dėka mes galime įgyvendinti savo polėkius ir svajones — sako ji.

Tai ne jos vlenos — tai visų technikumo moksleivių žodžiai. Sutikdami Tarybų Lietuvos dvidešimtmetį, jie duoda žodį dar geriau mokytis, o po trejeto metų, balgę technikumą, eis dirbti į gimtuosius kolūkius, tarybinius ūkius.

Ir negalima nepatikėti, kad šie dvidešimto Tarybų Lietuvos pavasario žiedai nepapuoš mūsų respublikos naujais darbais, naujomis pergalėmis komunizmo statyboje.

Dominykas Kumštys teisis — komarų ir kitų panašių į juos istorijos sąslavų laikai jau praėjo. Praėjo ir nebegrįš.

Mūsų rajono žmonės

TEN, KUR SUNKIAU

Vieną pavakarę instruktorius Vladas Pozniskas atėjo į partijos rajkomą ir, padėjęs ant sta-

niokas atvyko į „Surdegio“ kolūkį. Pirmieji darbo metai mechanikui buvo nelengvi. Ne dėl

Su kolūkio pirmininku J. Virbalu mechanikas organizavo dirbtuvių įrengimą.

Praeitais metais lengviau atsikvėpė kolūkio mechanizatoriai: „Surdegio“ buvo įrengtos mechaninės dirbtuvės. Jos aprūpintos švelcavimo aparatais, gręžimo ir tekinimo staklėmis, dažymu prietaisais ir visais reikalingais įrankiais. Mechanikui Vl. Pozniskui atsirado plačios darbo galimybės. Kam kas sugenda, tuojau pas jį bėga kolūkiečiai. Ir mechanikas pašalina įvairiausius traktorių gedimus, sutaiso automašinas, motociklus.

Vl. Pozniskas ne tik gabus mechanikas, bet ir kūrybinės minties žmogus. Šiomet jis padarė prietaisą, kuris kaltina virdulius fermose. Anksčiau šildymui kolūkis sunaudodavo kas dieną už šimtą rublių malkų. Dabar kurui naudojamas išnaudotas tepalas bei gazolis. Per dieną jo sudeginama tik už 15—20 rublių. Vl. Poznisko padarytieji prietaisai duos kolūkiui tūkstančius rublių ekonomijos.

Alf. Briedis

lo pareiškimą, pasakė:

— Nusprendžiau dirbti kolūkyje. Juk mechanizacijoje nusimanau. Ir širdis prie šio darbo traukia.

Sekretorius pritarė jam.

1957 metais Vl. Poz-

to, kad žinių trūko. Jų pakako. Jis baigęs Viešvilės žemės ūkio mechanizacijos mokyklą. Kiti sunkumai susidarė. Kolūkis buvo atsilikęs. Jokių dirbtuvių neturėjo. Netgi padoraus rakto ar varžto kalvėje nebuvo.

KVAPNŪS SAPNAI

Miega troškūnietis ir sapnuoja apvalalinius kumpius, dailiai išriestas dešras, minkšta mėsa apilpusius bekoniuo ar versio šonkaulius. Pabudęs ir nurijęs selę, jis skuba į Troškūnų mėsos parduotuvę. Bet čia jo akys tuojau apsiblausia.

— Dešra tik tokia, — parodo pardavėja V. Stanūnienė pamėlusį gabaliuką. — Kiaulienos irgi neturime.

— Tai atsverkit tą gabalą jautienos.

Troškūnietis buvo bevyniojas mėsa į popierį, bet nuo jos padvelkė toks kvapelis, kad nosį užrietė.

— Matot, didelio šaldytuvo neturime, — aiškina pardavėja.

Dėl to nelemto šaldytuvo ir prasideda visos bėdos. Atvažiuoja Troškūnų kooperatyvo darbuotojai į skerdyklą Anykščiuose, o joje dėdės norina:

tiktinumas. Šiomet net už 500 rublių sugedusios mėsos teko katėms ir šunims sušerti. Ir pieno produktai pasirodo parduotuvėje lyg vasarą sniegas.

— Kefirinių bonkų

trūksta, — dėsto Surdegio pieninės direktorius Biellauskas.

Kada gi baigsis troškūnietų kvapnūs sapnai ir krautuvėje bus įvairių maisto produktų?

B. MELÉNISKIS

„Botagas“ svečiuose pas „Karštą dušą“

Vinco Kizio dainelė

Trečios laukininkystės brigados kolūkietis Vincas Kizys nenoriai dalyvauja darbuose. Kol brigadininkas neparagina jo, tol jis ramiausiai sėdi namuose.

(Faktas)

V. Kizys:

— Pagalvosiu, ar negausiu bausmės už neišėjimą į darbą...

Oi, kas sodai, do sodeliai,
Kada žydi, kada — ne.
Oi, kas dienos, do dienelės —
Kada dirbu, kada — ne.

ja neturį kur eiti mėsos.

Štai, gegužės 23 dieną šoferis, riedamas nuo kvapello nosį, atvežė į Troškūnus 44 kg jautienos. Aišku, pašvinkusios mėsos troškūnietis nepriėmė.

Sis įvykis — ne atsi-

Oi, kas dienos, do dienos,
Kada dirbu, kada — ne...
Bet valdyba ar negali
Nuvanot už tai mane?

(Iš „Levaniškio“ kolūkio partinės organizacijos ir valdybos leidžiamo daugiatafražinio laikraščio „Kolūkiečių žodis“).

Ar jis gali būti mokytoju?

Ukmergės miesto gyventoja Zofija Judickienė savo laiške rašo:

„1942 metų vasario mėnesį, dienos neprisimeniu, mano dukterį Valeriją nušovė jos klasės draugė Čižauskaitė. Tas įvykis taip: klasės draugas susirinko pas Čižauskaitę. Kartu su jais atėjo ir Alfonsas Kavaliauskas (dabartinio metu dirba Anykščių rajone mokytoju), kuris su savim atsinešė pistoletą. Pistoletas atsidūrė Čižauskaitės rankose. Ji netikėtai iššovė ir kulka patalkė dukrai į kaktą. Ji vietoje buvo užmušta.

Aš, kaip motina, nustebau, kad Kavaliauskas po šio įvykio buvo išleistas. Vėliau iš žmonių išgirdau, kad jis talkininkavo gestapui“.

Sis laiškas vertė susirūpinti, kas gi per žmogus yra tas Kavaliauskas, kodėl jis vokiečių okupacijos metais už laikymą pistoleto, kuriuo buvo nušauta Valerija Judickaitė, negavo jokios bausmės?

Zemiau spausdiname medžiagą, charakterizuojančią Kavaliausko veiklą.

Vos pasirodžius vokiečiams okupantams Ukmergėje, įvairaus plauko pardsidavėliai, ant rankovių pasirišę baltus raiščius ir apsiginklavę šautuvais, į policiją tempė tarybinius aktyvistus. Baltaraiščių gaujoje atsidūręs Alfonsas Kavaliauskas uoliai talkininkavo areštuojant tarybinius piliečius. Pra-

sidėjus masiniams žydų tautybės žmonių areštams, ukmergiškiai ne kartą matė Kavaliauską su kitais baltaraiščiais Vytauto gatve bevarinėjant areštuotuosius. Vėliau didžiulėmis grupėmis žydus nuvarydavo Pivonijos miško link, iš kur jie daugiau nebesugrįždavo. Į sušaudymo vietovę su kitais baltarai-

raiščiais lydėdavo pasmerktuosius ir Kavaliauskas. Susidorojus su tarybiniais žmonėmis, baltaraiščiai neturėjo ką veikti. Jie tapo slaptais policijos agentais. Kavaliauskas, vėliau lankydams Ukmergės gimnaziją, susitikinėdavo su Jonu, Kazlu ir Viktoru Veselkomis, Sembergu ir kitais policijos agentais. Dažnai pats iš policijos telefonu išsikviisdavo klasės draugus ar jaunesniuosius mokinius, klausinėdamas jų, ar kas nors neplatina lapelių, nukreiptų prieš okupantus. Vokiškųjų okupantų leidimu jis nešiojosi pistoletą.

Ukmergiškiai po Valerijos Judickaitės žuvimo tikėjosi, kad Kavaliauskas už pistoleto laikymą gaus užstarnautą atpildą, tačiau dėl akių įvykės teismas visiškai išstelsino jį. Savo agento vokiškųjų okupantų nenorėjo skriausti. Tariamai pašalinę iš gimnazijos, jį priima greit į

(Nukelta į 4 psl.)

Spaudos
platinto
mėnuoPuntukiečiai
susirūpino

Daug rūpesčių sukėlė paskelbtas spaudos platinto mėnuo „Puntuko“ kolūkio aktyvui. Kolūkio pirminės partinės ir komjaunimo organizacijų susirinkime partinės organizacijos sekretorius drg. Milaševičius pažymėjo, kad dar 50 šeimų visai neužsisakė laikraščių. Susirinkime nutarta pasiekti, kad trečiame ketvirtyje kiekvienam šimtui žmonių būtų išplatinta ne mažiau 80 laikraščių bei žurnalų. Kad spauda būtų laiku pristatoma, kolūkis išskirs antrą laiškanesį.

O. Baltakytė

Žurnalų puslapiuose

„KAS KALTAS?“

...Laikraščiuose buvo paskelbta, kad 1959 m. sausio 15 d. visoje Lietuvoje gyveno 2.711 tūkstančių žmonių.

— Gyventojų mažėjimą kalta Tarybų valdžią — apsiptoję šaukia užsienį pabėgę tautos išdavikai.

Iš tikrųjų, gyventojų skaičius respublikoje palyginti su 1939 metais sumažėjo 169 tūkstančiais.

Kaip atsitiko, kad Lietuvoje sumažėjo gyventojų? Kas kaltas?

Aple tai pasakoja „Svyturio“ žurnale (Nr. 9) Lietuvos TSR Ministrų Tarybos Pirmininkas M. Šumauskas. Straipsnyje „Mes ir mūsų ateitis“ jis rašo, kad dabar mažiau žmonių gyvena tik dviejose TSRS respublikose — Baltarusijoje ir Lietuvoje. Antrojo pasaulinio karo išvakarėse lietuvių ir baltarusių žemės arčiau ribojosi su hitlerine Vokietija. Lietuva pirmoji patyrė okupaciją ir ilgai nuo jos kentėjo.

„Mūsų mažame krašte vokiškieji ir lietuviškieji fašistai išžudė apie 700 tūkstančius žmonių, — pažymi straipsnio autorius. — Didžioji šių

kankinių dalis — ne mažiau kaip 400 tūkstančių — buvo vietiniai Lietuvos gyventojai. Nuo hitlerinių fašistų ir jų pačių lietuviškųjų buržuazinių nacionalistų rankos, kurie dabar kaltina Tarybų valdžią, žuvo kiekvienas septintas Lietuvos žmogus (neskaitant tarybinių karo belaisvių ir atgabentų jų čia žudyti iš kitur). Gili žaizda padaryta mūsų mažam kraštui. Ir jai išgydyti neužteko net penkiolikos metų“.

Toliau M. Šumauskas aprašo ir kitas priežastis, kurios stabdė Lietuvos gyventojų skaičiaus didėjimą. Dešimtis tūkstančių Lietuvos žmonių hitlerininkai prievarta išvarė į Vokietiją. O kas gali apskaičiuoti, kiek sveltatos žmonėms atėmė fašistinis teroristas? Kiek žmonių žuvo pirmajais pokario metais nuo siautusių buržuazinių nacionalistų ir buvusių banditizmo, kuris buvo kurstomas iš užsienio!

Straipsnyje yra daug įdomių faktų ir skaičių. Aple Lietuvos dabartį ir ateitį. Su dideliu susidomėjimu ji perskaitys kiekvienas skaitytojas.

JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTIJOS. Pietinių valstijų negrįžantys grietėliai pasakoja prieš rasistų slaudėjimą. Prieš negrįžantį protesto demonstraciją policija sustiprino represijas. Kaip praneša Amerikos agentūra Asošieted Pres, suminta keli šimtai demonstracijos dalyvių.

Nuotraukoje: negrįžantys studentų demonstracija Montgomerijoje protestuojanti prieš pašalinimą iš koledžo jų draugų, pasisakiusių prieš rasinę diskriminaciją.

Asošieted Pres nuotr.

Šiuokšlynas Šventosios pakrantėje

Šiuokšlynas Šventosios pakrantėje

Vilioja ir traukia kiekvieno praeivio žvilgsnį nuostabiai gražūs, krūmiais ir karklais pasidabinę skardingi mūsų Šventosios krantai. Po darbo ir švenčių dienomis čia susirenka šimtai darbo žmonių pasidžiaugti vaiskais saulės spinduliais, pailsėti, pasimaudyti. Pati gamta anykštiečius apdovanojo puikiais poilsio kampeliais, reikia tik, atrodo, mokėti juos gerbti, saugoti ir kiek galima savomis rankomis gražinti, puošti.

Bet kitaip, tur būt, galvoja Anykščių miesto vykdomojo komiteto pirmininkas Br. Puteikis. Neaišku, kokios mintys, kokie kūrybiniai planai šovė jam į galvą. Tik praėjusių metų rudenį jis įsakė Šventosios krante buldozeriu sugrąžinti, kaip jam atrodė, nereikalingą žaliuojančią kalvelę. Pora buldozerio užvažlavinimų, stal-

gių posūkių, ir pakrantę puošusios kalvelės lyg nebūta. Liko tik netvarkingai suverstų žemių krūvos.

Šių metų pavasarį į Stadiono gatvę, vedančią į Šventosios pakrantę, pradėjo plaukti su akmenimis, plytų skalda, žemėmis sunkvežimiai. Aplinkiniai gyventojai nustebę žiūrėjo į pakrantėje augančią žemių krūvą ir spėjo, ką dar naujo sugalvojo miesto vykdomasis komitetas. Negana to. Su arkliais ir karučiais, lyg susitarę, pavienį asmenys, įstaigos ir įmonės, iš įvairių miesto kampų

čia pradėjo vežti šiukšles, metalo laužą, lentgalius, skudurus. Eini dabar pro šalį ir tiesiog balsu pažūrėti, kas čia darosi: žaliuojanti veja virto didžiuliu netvarkingu viso miesto šiukšlynu. Nuo šiukšlių ir jų „galvaus“ aromato net pušis nustojo žaliavusi.

Rajone vyksta sanitarinės kultūros apžiūra. Apie tai daug kalbama miesto vykdomajame komitete. O šiukšlėmis Šventosios pakrantės tehetėsiamos.

Z. MIKSYS

Rajono vykdomojo komiteto
vyr. instruktorius

Gyventojų patogumui

Vakar Anykščių miesto gatvėmis pradėjo kursuoti KAG-3 markės autobusai. Tai dar viena naujovė, skirta miesto gyventojų patogumui. Autobusai kursuos kasdien nuo

6 val. 36 min. ryto iki 22 val. 49 min. vakaro, ruožu nuo geležinkelio stoties iki senelių-invalidų namų, Gegužės I-sios ir J. Bičiūnų gatvėmis.

M. VALENIS

UŽTIKRINTI EISMO SAUGUMĄ

Dar neretai dėl autoškių vadovų, vairuotojų ir transporto priemonių savininkų kaltės keliuose įvyksta avarijos, sugadinamas autotransportas, nukenčia žmonės. Šių metų kovo mėnesį „Už taiką“ kolūkio narys Banys Mykolas, girtas važiuodamas motociklu, nusirito į griovį, susilaužė ranką. Panašus įvykis buvo Kruopienul, kuris neturėjo motociklo vairuotojo teisė, būdamas girtas, paėmė MMS darbuotojo motociklą ir kelyje užsimušė.

Tokie faktai dar pasitaiko todėl, kad autoškių vadovai silpnai kontroliuoja vairuotojų darbą, dažnai bando ginti juos net tada, kai jie aiškiai nusižengia eismo saugumo taisyklėms. Vairuotojams kartais leidžiama eksploatuoti techniškai netvarkingas automašinas. Taip dažnai būna Troškūnų miesto kooperatyve, „Kibirkštis“, J. Zemaitės vardo kolūkiuose, rajono kultūros skyriuose.

Neseniai išleistos naujos eismo taisyklės, kurios draudžia pėstiesiems vaikščioti autokeliais. Praėjimas leidžiamas tik šaligatviais ir šalikelėmis.

Perleidamas gatvę ar autokelį skersai, pėstiesiems turi pirma išstikinti, ar artai nėra važiuojančių automašinos arba motociklo. Dviratininkams draudžiama važiuoti dviračiu neblaiviam savyje. Be to, dviratininkas, norėdamas pasukti į kairę esančią gatvę, turi nulipti nuo dviračio ir persivaryti į skersai gatvės. Draudžiama važiuoti paleidus vairą, vežti vaiką, jei nėra kitos sėdynės, daiktus, jei jie išsikiša į šoną daugiau kaip pusę metro. Dviratininkai, be to, gali visur važiuoti tik viena eile. Autokeliais leidžiama važiuoti dviračiais ne jaunesniems kaip 14 metų, o motociklais ne jaunesniems kaip 16 metų dviratininkams.

Dažnai paželdžiamos keleivių pervežimo automašinomis taisyklės. Čia reikia žinoti, kad vežti vaikus galima tik dengtoje automašinoje. Suaugę žmonės pervežami ir nedengtoje automašinoje, tačiau jose turi būti įrengti suoliai, o užpakalinis suolas turi būti su atrama ir pritvirtintas prie mašinos kėbulo. Abiem atvejais vežti žmones leidžiama tik pirmos ir antros klasės, turintiems ne mažesnę kaip dviejų metų stažą, vairuotojams. 3 metų darbo stažą turįs trečios klasės vairuotojas gali vairuoti automašiną su žmonėmis tik autoškių vadovui leidus. Visais atvejais turi būti skiriamas du ekskursijų vadovai.

Mašinomis nuo 2,5 iki 3 tonų vežamosios galios leidžiama vežti 20, o 3,5—4 tonų — 24 žmones; daugiau kaip 5 tonų vežamosios galios automašina galima vežti 30 žmonių.

L. VORONCOVAS

Rajono milicijos skyriaus viršininko pavaduotojas

Redaktorius St. VINCIONAS

Padidėjus darbų apimtį, Anykščių plytų ir drenažo vamzdžių gamykla papildomai reikalingi gamybos ir statybos darbams sezoniniai darbininkai vyrai ir moterys.

Veikia bendrabutis ir valgykla.

Norinčiuosius dirbti prašome kreiptis šiuo adresu: Anykščių rajonas, Rubikų geležinkelio stotis, Anykščių plytų ir drenažo vamzdžių gamykla.

Administracija

Ar jis gali būti mokytoju?

(Atkelta iš 3 psl.)

Ukmergės mokytojų seminarija. Čia Kavaliauskui 1944 metais nusišypsojo laimė. Lietuvių tautos budelis Plechavičius pradėjo formuoti savo „armiją“, į kurią stojantiesiems, prieš laiką, nelaukus egzaminų, išduodavo mokytojų seminarijos baigimo diplomą. Šis „išganingasis“ kelias atvedė Kavaliauską į Marijampolėje organizuotą Plechavičiaus karo mokyklą.

Bet aplinkybės keitėsi. Tarybinė Armija sumaišo visas kortas. Kavaliauskas tampa moky-

toju Alionių ir Jokubavos pradinėse mokyklose. Neretai čia vieno, čia kito mokytojo sienoje jis stengėsi paberti nepasitenkinimo sėklą esamą tarybine tvarka. Išleddamas savo sielvartą, gyvė buržuazinės Lietuvos režimą, tvirtindamas: „Vistik prie Smetonos liaudis gyvena ir jautėsi laisviau, visko jai užtekdavo. O dabar jokios laisvės. Žmogus negali laisvai kalbėti, gyvena nuolatiniuose rūpesčiuose, visko stinga“.

Kitam mokytojui patyliukais šnabždėjo: „Tarybų valdžia ilgai neiš-

silaikys, už trijų mėnesių žlugs. Ot, tada ateis laisvė, ot, pagyvensim!“ Nežinia, apie kokią laisvę pirmajais pokario metais jis dar svajojo. Ar ne apie tokią, kuri duotų jam galimybę kitus išnaudoti, iš kitų tyčiotis. Jo pranašavimai, tarsi muilo burbulai ore, sprogo. Darbo žmonės žengė naujuoju tarybinu keliu.

Mėtydamas pėdas, jis atsidadurė Klaipėdos bei Šilutės apskrityse, o prieš dešimt metų nutūpė Anykščiuose. Kur tik bedirbo, ten įsakymų knygoje papeikimai,

griežti papeikimai su įspėjimu ir griežti su paskutiniu įspėjimu jo veiklą charakterizuoja. Be meilės savo darbui, be jokių rūpesčių jau keletą metų jis tebemokytoja Anykščių septynmetėje mokykloje. Jis sužlugdė jaunųjų technikų būrelį veiklą, praktikos darbų pamokoms nesiruošė, nebendravo su mokinių tėvais — štai kaip dirba jauniosios kartos „auklėtojas“!

Kyla teisėtas klausimas, ar gali Kavaliauskas, buvęs vokiškųjų okupantų talkininkas, toliau būti mokytoju?

P. Valnius